СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 188. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 13. серпня, 1929.

VOL. XXXVII. No. 188. Jersey City, N. J., Tuesday, Monday 13, 1929. THREE CENTS.

ОСНОВАННЄ ВЕЛИКОЇ ОВОЧЕВОЇ КООПЕРАТИВИ

50-МІЛІОНОВЕ ТОВАРИСТВО ДЛЯ ПРОДАЖІ ОВОЧІВ.

ВАШИНГТОН, 12. серпня. — Як один з дальших кроків дїяльности нової фармерської ради, покликаної до життя президентом Гувером, оснівано сими днями величезне кооперативне підприємство для продажі овочів.

Підприємство має називатися Юнайтед Гроверз оф Америка. Має воно мати капіталу 50 міліонів долярів. У тимчасовім заряді находяться люде, добре відомі в рїжних галузях рільництва та торговлї рільничими продуктами. Його организації вже обняли 25 стейтів. Обіднало воно покищо 60 менших организацій.

Организатори його заперечують, немовби вони мали на цїли зробити щось у роді тросту, себто підприємства, контролюючого продукцію, торговлю й ціни свого промислу.

ЗРІСТ СМЕРТЕЙ ВІД ПИЯТИКИ.

„МОКРІ" ЗНОВА ПОКАЗУЮТЬ НА НАСЛІДКИ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 12. серпня. — Товариство Противників Прогибіційної Поправки виступило проти прогибіції з публичною заявою, в якій показує, що послідними часами знова стало зростати число людей, засуджених за пиятику, та людей, що померли від горівки.

Рівночасно Товариство заповідає, що воно буде відтепер звертати увагу на число умовних занедужань, які можна приписати вживанню алькоголю.

Воно домагається від федерального уряду, щоби він почав офіціяльно збирати всі ті дані про арешти пяних, смертей від алькоголічного затроєння та божевіль від алькоголю.

ОДИН СТЕЙТ ПОТРЕБУЄ 28 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ПОПРАВУ ВЯЗНИЦЬ.

СТЕЙТОВИЙ КОМІШЕНЕР ВЯЗНИЦЬ ПРИЗНАЄ, ЩО ГОЛОВНІ ВЯЗНИЦІ ПЕРЕПОВНЕНІ.

БІКОН, Нью Йорк, 12. серпня. — Перебуваючий тут нюйорський стейтовий комішенер вязниць, д-р Кіб, заявив у розмові з газетярями, що нюйорські стейтові вязниці майже всі потребують розширення та змодернізовання. Кошти сих поправок вязниць у сьому одному стейті, на його думку, виносилиби коло 28 міліонів долярів.

Д-р Кіб признав, що всі вязниці, не виключаючи вязниці в Осинінг, переповнені. Кошти бунтів вязників подав він на близько пів міліона долярів. Головною точкою у сумі шкоди є кошти домів, спалених вязниками підчас бунту.

СТЕЙТОВИЙ ГУБЕРНАТОР МАЛО НЕ ВПАВ ЖЕРТВОЮ ГРОМУ,

ГРІМ УБИВ ПРИБЕРЕЖНОГО СТОРОЖА ПЛАВАННЯ.

ТРЕНТОН, Нью Джерзі, 12. серпня. — Підчас великої паради війська, відбуваючої вчора в Сігерті, в сьому стейті, де живе стейтовий губернатор, Морган Ларсон, пустився вливний дощ з сильною громовицею. Один грім ударив у стовп на прапори, всього кілька кроків від становища губернатора. Всі люде, що стояли коло стовпа, відчули електричний удар; ніхто не загинув.

У Бригантині, недалеко від Атлентик Сіті, загинув від грому 21-літний Роберт Села, богатий студент медицини, котрий на літо займався стороженнем пливаків перед утопленем. Другий „сторож життя" вийшов з тяжким електричним заголомшенем.

13 ЛЮДЕЙ ЗАГИНУЛО ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ.

ДАЛАС, Тексас, 12. серпня. — „Соншайн Спешел", найскорший поїзд залізниці Тексас енд Пасифик Рейлровд, наїхав тут на перехрестю з гостинцем між Форней та Терел на трок, везучий робітників на пікнік. Поїзд розніс трок на куски та вбив на місці 11 осіб. Двох покалічених померло по дорозі до шпиталю, а кількорох инших ще можуть померти.

У сьому нещастю загинули зовсім дві родини.

ЗРІСТ ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

АТЛАНТИК СИТІ, Нью Джерзі, 12. серпня. — Нині збирається тут на засіданне виконавчий комітет Американської Федерації Праці.

У розмові з газетярями голова Федерації Праці, Вилем Грін, заявив, що послідними часами слідно зріст членства Американської Федерації Праці. Далі вказав він на зріст робітничої платні в богато галузях промислу. Слідно се передовсім у залізничому промисл. Завважити теж можна поширене пять-денного тижня праці; тепер з такого тижня користає 500,000 робітників більше ніж рік тому.

ВИПРАВА В ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКІ ДЖУНГЛІ.

ШИКАГО, 12. серпня. — Заряд Музею Філда дістав звіт від своєї виправи в праліси Південної Америки.

Виправа, котрою доводить Л. Левелін Вилємз, а котра має на цїли збираннє передовсім ботанічних оказів для музею, ще далї находиться в пралісах над рікою Амазонкою. Підчас послідної виправи в глибину континенту голова виправи дістав для музею окази цукрового дерева, ідомої живиці та „смальцевого дерева".

Виправа дісталася до околиць, заселених індіянським племенем Інкаїв, відомих з історії перших білих посель у тій части Америки. Мають ці індіяне ще богато питомих собі відомостей про рїжні лїчничі зела, якими вони лічать не тільки рани, але й недуги внутрішних органів та нервові слабости.

Умїють вони виробляти на рибу отрую, яка розкинена по поверхні води вбиває всю рибу довкруги. Вбита сим способом риба не шкодить людині, що її їсть, хоч звірята, що пють з затроєного потока, можуть загинути.

Всі сі відомости зібрано серед тяжких перешкод. Вилємз та його товариші, несучи всі причандали на плечах, мусіли продиратися дівичими лісами, 325 миль у край, де ще досі не ступала нога білого.

ЧОТИРОХ УГЛЕКОПІВ ЗАСИПАЛА ЗЕМЛЯ.

В копальні Гільдебранд у Новому Селї біля Катовиць зсунулася земля та засипала чотирох углекопів. Помимо енергічної акції ратункової не вдалося добути засипаних углекопів.

НІМЕЦЬКЕ СТУДЕНТСТВО В БІЛЬШОСТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНЕ.

На берлінських університетї відбулися вибори до студентських установ. На 10,000 голосуючих 7,000 голосів, себто 70%, упало на націоналістичних кайдидатів.

ЗНОВА РОЗРУХИ В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Як доносять німецькі часописи, в Кронштаді товпа голодних людей мала здемолювати два склепи, а в Ленінграді — один. Як видно, голод такий не на жарти добирається до Радянського Союза.

ПОЛЬСЬКА ПИСЬМЕННИЦЯ ЗАСУДЖЕНА НА МІСЯЦЬ АРЕШТУ.

Окружний суд у Варшаві засудив польську письменницю Ржепецьку на кару одного місяця безоглядного арешту й безплатне присуд в двох часописях найвищої засудженої — за зневаження танцюристок „Морського Ока", сестер Галям. Ржепецька в одній із своїх повістей виступила проти сестер Галям, приписуючи їм такі історії, що ображують жіночу честь. Сестри добачили в цьому знеславленя та подали Ржепецьку перед суд. Літературні критики, покликані як знавці, а саме Зуз. Рапська та дир. Льоренторич, зізнали дуже некорисло для Ржепецької.

ЗМІНА РОЛЬ.

В польській термінольогії дотепер був порядок. Термін **руські** — означав порядних, спокійних Українців. Натомість термін **українські** вживала польська преса на означення бунтівників, гайдамаків і тим подібні відпадки від Русинів. Такий порядок ввело „Слово польське" і йому за це належиться велике дяка від Польської Академії Наук. Але в останньому часі дехто зпід тих приписів виломлюється.

От в недільним додатку до „Глосу Правди" (головний санаційний, не сенсаційний!) в статті про поїздку президента на Волинь читаємо: „Українська людність демонструвала однаково з дольською людністю. Не було скреготів, недоговорень, облудної політики, не було фалшу. Волинський хлоп відгородився непереходимим муром як від незрілих форм єходу, так і від перфідії „чужих агентур"); що маніпулюють на терепах Східної Галичини. **Між українською людністю Волині і руськими екстремами в Галичині взноситься зовсім не теоретичний „сокальський кордон".**

Здохнеш. Тепер я вже ніяк не знаю, до кого себе зачислити, щоби попасти в ласку. Русини то вже екстремісти, а Українці порядні люде.

Русине, ти правдивий, тихий і поштивий Русине. Лію над тобою рівну сліз. Що ти бідний тепер будеш робити? — („Новий Час").

РУМУНСЬКА БРУТАЛЬНІСТЬ.

В Люпені (Румунія) відбувся похорон робітників, яких застрілили жовніри підчас страйку майнерів. Тисячі робітників прийшли віддати останню прислугу своїм товаришам, але сильні відділи війська багнетами не допустили робітників наблизитись до гробів жертв розстрілу. Напружені відносини в Люпені тривають далї й правительство висилає туди все більше війська. Властителї майнів рішили тримати свої майни замкненими два місяці, щоби „провчити робітників" за їх страйк.

ГРІМ ЗАБИВ ДЕВЯТЬ ОСІБ.

В Найкель в Норимбергії трапився жахливий випадок. А саме підчас бурі, яка там шаліла, 9 осіб, що працювали на полі, схоронилися перед дощем під віз. Внедовзі по цім в цей віз вдарив грім і забив всіх 9 осіб.

САМОВБИВСТВО ГЕНІЯЛЬНОГО ОШУКАНЦЯ.

Він звався Отто Стефане. Як вибухла світова війна, мав заледви 14 літ та розносив часописи в Льожу, в Бельгії. Военне життя йому зразу подобалося, тож прилучився до одного французького полку і з ним дістався аж в окопи. Там його одбли у військовій однострій і за молоденького відважного вояка дізнався цілий свій. Зачалося бурливе, повне пригод життя. Ним опікується славна артистка, а белґійський король сам припинає йому военний ордер за завзяття. Пригода за пригодою аж до заключення мира.

По війні Отто не кидає бурлацького життя. Приймає нове прізвище „де Беней", насилює на груди найрїжнородніші відзначення та зачинає гуляще життя сальонового ошанця. Раз називає себе секретарем генерала Вранґля, иншим разом англійським капітаном, то знову бельгійським князем Карлом. Навіть команданта американських окупаційних військ, генерала Аллена, „взяв на бас". Прийхав до його квартири і назвав себе бельгійським князем. Генерал приняв його з усіми військовими почестями, уладив перед ним перегляд військ і навіть дозволив йому дати припняти собі великий бельгійський ордер. Розбавлений „князь" понатягав других офіцирів і пропав.

Трохи пізніше виринув аж в Туреччині, знову як бельгійський князь. Турки не знали, як мають принимати такого достойного гостя. А він „понадував їх" і знову спалився.

Пізніше зявився у Франції як бригадієр фльоти і попав за тюремну решітку.

Посидів, відпокутував, і, вийшовши на волю, зачав писати спомини, так як це роблять всі великі здеградовані люде. Але видно, що ця праця йому не йшла. За останні гроші взяв собі вуличну дівчину, разом з нею зявся в готелї і з горішнього поверху кинувся на вулицю, замінюючися в купу мяса.

Якби сцій його недогамований енергії було дати здорову підставу, то непосидючий Отто міг неодним добрим прислужитися людству. А так, збитий военною хуртовиною з правильного шляху, став її нещасною жертвою.

РОДИНА ПОСЕЛЕНЦІВ ЧИСЛОМ 73 ОСІБ.

До Квебеку прибула в цїли поселення в Канаді родина, що складається з 73 осіб. Головою родини є Христіян Анметер, 80-літній швайцарський патріярх, з синами, доньками, невістками, зятями і внуками. Всі вони думають поселитися на фармах в Канаді. В родині є 29 дорослих чоловіків, 20 жінок і 24 дітей.

„ВІЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ" УБИВ СИНА.

В шлеському містечку Ротенбах поприсвався в цирку артист так, що як Вільгельм Тель зістрілював яблоко з голови рідного сина. На днях робив він те саме, при чому куля поцілила сина в саме чоло, перелетіла крізь череп і влучила ще й одну жінку, яка стояла побіч, а дальше з розгону зранила ще одну жінку в плечі. Нещасного стрільця арештували, а цирк замкнули.

ЗБИРАЮТЬ МІЛІОНИ.

Польські Каси Хорих, що їх удержують робітники зі своїх зарібків та працедавці, щоби робітники мали поміч у недузі, зібрали за кілька літ 73 міліони майна. Це неабияке богацтво. Але в той сам час робітники нарікають, що їм каси не дають ані старанної лїкарської опіки, ані лїків. Але зате збивається з їх заробітків десятки міліонів. Чи на те заложено ті каси?

З АДВОКАТА — ЕПИСКОП.

На днях відбулося в катедрі Норт Дам у Парижі незвичайно торжественне висвячення на епископа о. Петра Жерліє, бувшого адвоката. Новому епископові тепер 50 літ. Перед 20 роками лунала по цілій Франції слава Петра Жерліє як знаменитого юриста та бесідника. В часі світової війни служив довгі роки як фронтовий старшина у війську і мабуть під впливом винесених з війни вражінь і споминів вступив на богословіе. В 1923 році став священиком, а тепер, значить по шести роках, епископом Люрду. Епископський перстень подарувала йому паризька адвокатська палата, а на своїому епископському гербі вмістив о. Жерліє вагу справедливости на памятку свойого попереднього світського становища.

92-ЛІТНЯ ЧАРІВНИЦЯ ПРИСУДЖЕНА НА 15 РОКІВ ТЮРМИ.

В цілій Югославії стала голосною справа 92-літньої чарівниці, Анни Пістової, яку самє судив окружний карний суд у Панчовій за професійне довголітне троєння людей. Недин коханий і кохаючий своїх чи член родини завдячував свою спадщину діяльній допомозі тієї чарівниці. Анну Пістову присуджено на 15 років вязниці, а зі співучасників її злочинів — одного на 8 років, одного на 16 років, одного на 20 літ, а 44-літню Стану Мамиріз за строєння мужа на досмертну вязницю. Анна Пістова, якої тяжкі провини на суді у достаточній мірі доказано, приняла засуд з божевільним криком: „Я невинна! Де справедливість" і кинулася з кулаками на суддів. Вязничим сторожам ледви з трудом вдалося витаскати відьму зі салї і відвезти за решітку.

РОСІЯ МАЛА БИ ОКУПУВАТИ ЧАСТИНУ МАНДЖУРСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ

ТАК ДУМАЮТЬ ЧУЖИНЦІ-ПОЛІТИКИ, ІНШОГО ВИХОДУ, НЕ БАЧАТЬ ІЗ КРІЗИ, ЩО ТАК ДОВГО ТЯГНЕТЬСЯ.

ШАНҐАЙ (Китай), 12. серпня. — Чим далї, то все більше стає безвихідним становище російсько-китайської кризи в справі захопленя Китаєм залізниці. Два рази були спроби роспочати мирові переговори, але обидва рази вони розбилися через большевицьку категоричну вимогу привернути на залізниці становище, яке було перед захопленням її Китаєм.

Китай зі свого боку не думає уступати й віддати назад Росії те, що він уже захопив. Але в самому Китаю мало що робиться, щоби бути готовим зброєю боронити свій захват. У чужинецьких дипльоматичних і політичних колах сподіваються, що слідуючим кроком Росії буде заявленя її ультимату, щоби Китай на протязі 24-рох годин виконав домагання Росії. Коли цього не станеться, тоді большевики окупують частину китайської території в районах стацій Погранична та Манчулї, щоби таким чином захопити у свої руки обидва кінці Східно-Китайської залізниці й спараліжувати її дїяльність.

ЧЕРВОНИЙ МІЛІТАРИЗМ.

ДІТИ В РОСІЇ МУШТРУЮТЬСЯ У ВІЙСЬКОВИХ ВПРАВАХ. БОЛЬШЕВИКИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ З КАПІТАЛІСТИЧНИМ СВІТОМ.

МОСКВА (СССР), 12. серпня. — Американська делеґація бизнесменів була неприємно вражена тим, що вона побачила на спортових площах большевицької молоді. Там переводиться інтенсивне навчання молоді военної штуки. Дітей учать, як стріляти з рушниць, кидати гранати, вживати газові маски й т. д.

Шукаючи порозуміння з капіталістичними державами й бажаючи дістати від них матеріяльну підтримку радянському режімови, большевики одночасно готуються воювати зі всім капіталістичним світом. Вони, згідно з доктриною Маркса, з додатком Леніна, вірять що прийде час, коли світовий пролетаріят роспічне з капіталізмом збройну війну, в якій Росія має відограти головну ролю.

Взагалї останніми часами большевицька партія взяла цїлковито лівий напрям політики, обвинувачуючи поміркованих комуністів у зраді пролетарських інтересів, в присвячуванні світовій буржуазії і т. д. Вся большевицька преса нападає на капіталістичні держави, висміваючи їх програми обезброєння, пацифізм, тощо. Вона сподівається, що капіталістичні держави неминуче будуть воювати між собою.

ПЕРЕД РОЗБИТТЯМ РЕПАРАЦІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

МЕК ДОНАЛД ПІДТРИМУЄ СНОВДЕНА. ДУМАЮТЬ, ЩО ДОС МОЖЕ ВІДВЕРНУТИ КРІЗУ.

ГАҐА (Голяндія), 12. серпня. — Мек Доналд прислав Сновденови телеґраму, в якій він закликає Сновдена твердо стояти при своїй вимозі збільшення для Англії сум, які Німеччина буде платити згідно з пляном Юнґа. Премїер Англії говорить, що та частина репарацій, яку по пляну Юнґа має одержувати Англія, є абсолютно неможлива з огляду на фінансовий стан Англії, а також на ті жертви, які Англія принесла в часи Світової Війни.

Ця телеґрама зовсім відобрала всі надії на те, що вдасться збити вимоги Сновдена. Нічого не помогло, що Американець Ламот, учасник конференції, котра виробила плян Юнґа, він з Мек Доналдом спеціяльні переговори, в яких він старався доказати, що обчислення Сновдена є помилковими. Тепер ще мають надію, що колиб у справу вмішався генерал Дос, американський посол в Англії, то він зміг би своїм авторитетом, як економіст і фінансіст, відвернути кризу. Але думають, що американський уряд не дозволить Досови брати участи в конференції, яку він уважає цілковито европейською.

ЦЕПЕЛІН ГОТУЄТЬСЯ ЛЕТІТИ ДАЛІ.

ВИЛЕТІТЬ У СЕРЕДУ, АБО В ЧЕТВЕР. НАЙТЯЖЧА ПОДОРОЖ ДО ЯПОНІЇ ЧЕРЕЗ КОНТИНЕНТ.

ФРІДРІХСҐАФЕН (Німеччина), 12. серпня. — Екенер, командант „Ґрафа Цепеліна", чекає на дозвіл від Росії летіти над її теренами до Японії. Коли дозвіл буде одержаний своєчасно, то цепелін вилетить у середу в ночі, або в четвер. Екенер говорить, що це буде найтяжча подорож, бо доведеться летіти через територію, де зовсім невідомий стан погоди й де взагалї ще не пролітали ні літаки, ні повітроплави. Всю подорож 6,600 миль він сподівається завершити на протязі 120 годин.

Огляд цепеліна після перелету його з Америки показав, що жадних ушкоджень моторів або инших частин нема. Тому не потрібно робити жадної направи. Лише верхня оболона трохи ослабла, бо розтягнулась, і її тепер підтягають.

ДЕСЯТЬ ЛІТ НІМЕЦЬКОЇ РЕПУБЛІКИ.

НІМЕЦЬКИЙ НАРІД УСЕ БІЛЬШЕ СТАЄ ПРИХИЛЬНИКОМ РЕПУБЛІКИ І ЗАБУВАЄ МОНАРХІЗМ.

БЕРЛІН (Німеччина), 12. серпня. — В Берлїні та в инших містах Німеччини урочисто відбулося свято десятьлїтя німецької республіки. В цьому році всі партії й преса, крім большевиків, не нападали на республіку й не величали монархії, як то робили раніше монархісти. Лише комуністична преса напала на „буржуазну республіку" в свій звичайний комуністичний спосіб, чому їх газета, „Роте Фане", була сконфіскована.

Десятилїтя республики показало, що німецький нарід зовсім стратив свої симпатії до монархії й чим далї, тим більше в широкі маси народа проскає ідея республіканська.

ХОЛЄРА В ІНДІЇ.

ЛОНДОН (Англія), 12. серпня. — В Індії почалася епідемія холери, викликана зараженням води холерними бацилями. Епідемія виникла ізза величезних розливів рік та масових переселень цілих індуських племен в инші місця.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинока число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сітї і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адрес: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У ПУТАХ ШПІОНАЖІ

Кореспондент тижневика „Манчестер Гардіан" розкриває систему французької шпіонажі в Німеччині. Центром усієї французької шпіонажі в Німеччині є Майнц, де знаходиться філія французької розвідки при окупаційній армії. Додаткові бюра шпіонажі є в Кобленці та в Треве. При помочі своїх секретних агентів Франція оповила всю Німеччину. Здається, нема ділянки німецького життя, за якою не слідкував французькі агенти. Вони слідкують за всіми фабриками й заводами. Особливо інтенсивно слідять вони за німецькою хемічною та будівельно-літаковою індустрією.

Французькі секретні агенти стараються виявити все, що робиться в Німеччині в її економічному, політичному, громадському, споротовому та иншому життю. Вони своїми сістями оплутали всю німецьку армію, всі німецькі спортові товариства то що, бо Франція надзвичайно пильнує того, щоби не прогавити, борони Боже, як Німеччина знову прийде до своєї военної могутности. Спеціяльні агенти французької шпіонажі виясняють усі потрібні Французам дані на випадок війни з Німеччиною; особливо вони звертають увагу на дані для повітрової війни. Для цього їх шпіони точно студіюють і зачеркують на мапі всі спортові поля та инші місця, зручні для осідання на них літаків.

Німеччина, звичайно, знає це й старається своєю системою контр-шпіонажі паралїжувати французьку розвідочну службу в ній. А тому між Францією та Німеччиною точиться запекла боротьба, яка глибоко вкрита від ока широкого загалу. Ця боротьба також вимагає значних засобів та напруження енергії певних чинників і стримує нормальний розвиток економічного життя в Німеччині. Також Німеччина добре знає, що перебування французької окупаційної армії на її території знано полекшує Французам організацію їх шпіонажі.

Звичайно, це є отруєю атмосфери мирного співжиття цих двох держав. Тому, не зважаючи на Льокарненський чи на які инші мирні договори, атмосфера недовіря й підозріння та певного подратования так довго буде істнувати в Німеччині, як довго вона буде знаходитися під прикрим пильним доглядом французьких агентів. Щоби хоч трохи полекшити цей догляд і уможливити Німцям спокійніше працювати над розбудовою свого економічного життя, потрібно позбавлення Німеччини від французької шпіонської контролі. А це до певної міри можливе лише тоді, коли на німецькій території не буде французької армії — потрібно евакуації з Надренії.

Я. ДУБ.

ПРОБЛЄМА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

(Оригінальна допись до „Свободи" в Великої України).

(Докінчення)

Цілком зрозуміло, що українські народні маси вже почали розуміти, що Совітська Україна стала лише „соціялістичною" колонією Москви та що Україні необхідно відділитися від неї. І справді тут виникли вже національно-революційні організації, які не афішують себе на ві і поставили своїм завданням підготовити та організувати українську націю до **національної революції й до збройної боротьби за власну державність.** Звичайно в тяжких умовах суворої большевицької диктатури це дуже небезпечна та тяжка праця, а тому про неї знає лише обмежене число людей, бо инакше ДПУ шляхом провокації чи шпіонажі малоб можливість викрити національну революційну організацію.

Проте ця праця до певної міри полегчується тим, що сама компартія нині розпадається на правих і лівих комуністів, на Сталінців, Бухаринців, Троцкістів і т. д. Ці партійні чвари все поширюються й поволі переходять в армію, ДПУ, совітський апарат та профспілки, так що нині вже не знати, кого треба уважати справжнім комуністом, а кого зрадником, бо всі групи та течії обвинувачують одна другу в контрреволюції або зраді чи невірю в можливість істнування пролетарської диктатури на Сході Европи. З нашого погляду взагалі ці комуністичні групи з усіма своїми планами будування соціялізму та поширення пролетарської революції на цілий світ не мають будучини. І справді у Совітському Союзі, а зокрема на Великій Україні, нині запанував нечуваний розбрат та загальний розгардіяш, ширяться загальне господарське безладдя та запанувало не лише невдоволення, але й обурення народних мас проти тої більшевицької влади, яка колись багато обіцяла, різними брехнями та демагогією обдурила людей, а тепер всім доводиться бідувати та покутувати за свої помилки.

Таке загальне становище в Совітському Союзі значно полекшує **можливість вибуху національної революції на Великій Україні,** яка на думку українських революційних організацій повинна використати боротьбу за владу в Росії для відділення України від останньої. Коли саме настане цей слушний час, сьогодня ще важко сказати, проте він вже не за горами. **Завдання революційно-націоналістичних провідників є використати такий збройний конфлікт для справи визволення української нації, себто для оружної боротьби за Соборну Незалежну Державу.** Тому саме організація українських націоналістів мусить поставити своїм завданням не лише підготовити та організувати українські маси до активного чину та національно-революційної боротьби, але й намагається створити **всеукраїнську військову організацію** та вишколити відповідні мілітарні кадри, щоб українська нація дим разом під проводом досвідчених провідників, завзятих та відважних командирів і хоробрих та сміливих організаторів націоналістів, не лише повстала проти окупантів та вигнала їх за межі українських земель, а також була в стані оборонити Україну від нових спроб наших історичних ворогів захопити ті чи инші українські землі під свое панування.

Як український націоналізм уважає доцільним впорядкувати господарське життя та соціяльні відносини на рідних українських землях? В інтересах української нації не реставрація старого ладу, а лише доцільне впорядкування існуючого на Великій Україні, чи на східних наших землях (Кубань тощо) і поширення здобутків революції на західніх землях (Галичина, Волинь та ин.). Цебто земля має залишитися в руках селян, зглядно має бути відібрана й передана селянам на тих землях, де вона знаходиться ще в руках дідичів. Цю землю селяне посідатимуть на правах власности, бо під совітською владою селяне являються лише орендарями націоналізованої землі. Разом з тим окремий **закон обмежить права купна-продажі** землі, щоби вона не скупчувалась в руках окремих осіб понад певну норму. Так само буде обмежено дальший поділ землі, щоб селянські середняцькі землі не дуже дробилися. Щодо лісів, то великі залишаються в руках держави, а менші в руках громад, а зовсім дрібні перейдуть до рук особних власників.

Так само держава задержить в своїх руках певну частину промисловости, оскільки це потрібне для оборони держави або для загального господарського розвитку країни чи з фіскальних інтересів. Деяку частину промислових підприємств буде передано певним мішаним акційним товариствам зі збереженням пріорітету держави та її контролі. Знову деяка частина залишиться в руках кооперації та громад, а решта перейде до рук приватних підприємців. На таких же підставах буде впорядковано зовнішній та внутрішній торг, бо з погляду українського націоналізму взаємне **співробітництво капіталів, приватного, кооперативного та державного будуть дуже корисними для господарського розвитку країни.** Цілком зрозуміло, що українська національна влада не буде нести відповідальности за всі ті шкоди чи втрати, які понесли ріжні власники підчас большевицького панування. Тому саме українські націоналісти висловлюються **проти викупу** в засаді. цебто українська держава не дасть відшкодовань бувшим землевласникам. Тим більше, що вони виступали та й тепер продовжують виступати проти української державности. Не слід забувати, що населення України під ріжними окупаційними режімами зазнало стільки кривд, знущань та всяких втрат, а також так збідніло, що не буде ніяких ресурсів для тих чи инших відшкодовань.

Правда, національна влада, щоб забезпечити собі співробітництво та допомогу з боку чужоземного капіталу, піде назустріч претенсіям чужоземного капіталу, оскільки вони дадуть нові кредити та можливости для розбудови народнього господарства, бо на початку Україна не зможе обійтися, як про це свідчить большевицька практика, без участи чужоземного капіталу, оскільки перед національною владою буде стоятн невідкличне завдання піднести хліборобську продукцію у двічі, а промисловість в 3 чи в 4 рази. Звичайно українська держава буде домагатися радикального зменшення військових боргів, бо ми вже маємо для цього чимало прецедентів.

Таксамо національна влада подбає про утворення власної валюти та про налагодження державних фінансів взагалі. В основу фінансової політики буде покладено засаду оподаткування населення на підставі єдиного поступового податку.

Взагалі націоналісти на Україні обстоюють цілком модерну соціяльну політику та намагатимуться так реформувати її, щоб Україна була зразком для инших націй.

Ми свідомі великих труднощів, які доведеться перебороти, заки український народ осягне свою мету. І хоч ми сподіваємось знайти підтримку і поміж тими європейськими державами, які висловлюються за поділ Росії та негативно ставляться до польського імперіялізму, проте головні надії ми покладаємо на **власні сили української нації, бо ніхто нам не допоможе, поки світ не переконається, що наша нація має справді силу та головне: залізну волю виборти собі Соборну Незалежну Державу.** Через це саме український національний елемент домагається створити новий тип українського громадянина, свідомого своїх завдань та обовязків перед нацією й державою, панукраїнця по своїм переконанням і непохитного борця-революціонера та організатора у справі визволення нації. Без цього годі мріяти про відновлення великої української держави Володимира та Ярослава, коли та наша нація панувала на просторах Східної Европи.

Звичайно без належної підготовки та організації досягнути нашої великої мети не можна. На українських землях під ріжними окупаціями національно-революційна праця певний період може відбуватися лише дуже конспіративно; тому, приміром, важко організувати необхідний центр пропаганди та агітації. Отже саме на долю української еміграції припадає завдання утворити певне видавництво книжок, брошур (між иншим на чужоземних мовах для інформації та пропаганди), а також журналів та видавати часописи, присвячені справам національної революції та збройної боротьби. Цебто лише українська еміграція має можливість через свої органи та инші видання вільно кликати на сполох націю, щоб можливі події знову не заскочили нас несподівано.

І ми тут певні, що українська еміграція сповнить свої обовязки перед українською нацією, як то свого часу зробила еміграція ірляндська, литовська, чеська та другі. Адже велика мета та титанічна боротьба вимагає від кождого з нас певних жертв. Без цього ще ні одна нація не добилась свого визволення та державности.

Український націоналізм твердо вірить в будучину нашої нації і кличе всіх Українців, деб вони не були, до боротьби, до чину та до організації.

Хай живе національна революція!

Хай живе Незалежна Соборна Україна!

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(43)

Цей свідомий елемент ясно розумів, що большевизм приносе зі собою такі форми господарчого життя, проти яких селянство при ближчому ознайомленню мусить всіма силами боротися, але воно цієї боротьби не витримає з огляду на добру зорганізованість та відсутність в ньому більшевиків і повну незорганізованість селянства. В армії би проти большевизму і тоді зійшлися два ріжнородні елементи. При чому свідомий елемент у більшости старшинства, а несвідомий — маси мобілізованих. Тому в свою чергу виникло взаємне недовіря.

А тимчасом большевики, не даючи нам найменшої змоги перевести якусь певну організацію армії, оснайомити її з тими фактами життя, та військами Директорії Кищо оточували її зі всіх боків, іва, в часи ідейної боротьби в починають активний наступ. І самій армії, помалу починає от проти організованої в глибині Московщини та здисциплінованої сили стала українська армія, що доперва тільки розпочала організаційну роботу, без певної дисципліни, ці російсько-гетьманського наладе в певним розкладом думок прямку, які зі скиненням гетьв своїй середині. Коли взяти мана не мали що робити. З на рахунок ще й настрій сеодного боку й саме командування, ясно буде, що ніхто дування української армії в не міг сподіватися на скору значній мірі в цьому допомоперемогу нашої армії над гало цілком свідомо, бо ин-большевиками. Але в україншого виходу не було. Націо-

нально-свідомого елементу серед старшинства було взагалі мало, а до того українське старшинство в більшости не належало до старших ранг і не мало того досвіду, якого потребує війна, чи в сфері оперативній, чи в сфері постачання.

Таке становище примусило запрошувати на всякі більш значні посади фаховців діла, у великій більшости не Українців. Отцей елемент, як сам вплавий, так і закликаний до армії, теж відограв свою ролю в ній і вніс ще нові розкладові елементи.

Цей фаховий елемент у великій більшости нічого спільного з українством не мав і вступив до армії для боротьби з большевиками тільки, як з партією, з якої соціяльними домаганнями він не міг погодитися. Тому національний момент нашої боротьби цих фаховців абсолютно не обходив і вони до певної міри співчували большевикам в їх боротьбі за обєднання Росії, а самі увесь час озиралися на Колчака, Денікіна, Антанту та инших, від кого вони могли сподіватися хоч якої допомоги в справі будування єдиної Росії.

Звичайно, тяжко було сподіватися від цього елементу щирого відношення до діла, а коли додати, що він і поняття не мав про наш нарід, то ясно буде, чому ці фаховці, бачивши постійні відходи нашої армії, дуже часті випадки переходу наших частин до большевиків, прихильне відношення селянства до тих же большевиків — чим далі все більше тратили віру в можливість нашої перемоги над большевиками.

Але це щодо кращих людей фахового елементу. Більшість же з них пішла до української армії, тільки шукаючи тимчасового притулку й завжди виглядаючи, деб то знайти кращу посаду, і тому цей елемент вносив ще більшу дизорганізацію, як перший. Цим людям треба було забезпечити себе, а якою ціною, це мало їх турбувало. Тому відразу, як тільки появлялася найменша можливість забезпечити себе, починаються масові, гомеричні зловживання у військовому господарстві. Крадуть, хто й що може. Скарбники, господарі та начальники частин тікають з державними грішми. Грошева та матеріяльна відчитність чогось завжди попадає при відступі в руки ворога. Всіякі постачання залишають ворогові величезні склади одягу, обуття, в той час, як козаки ходять голі й босі.

Не краще стоїть справа і з самим козацтвом. Частина його, несвідомого ідеї, за яку борються, з великим нахилом відносилася до большевизму і до того, бачучи постійну перемогу большевиків та вороже до себе відношення селянства, починає розбігатися до дому, а то й переходить частинами, навіть цілими частинами, на бік большевиків. Разом з тим, почасти з недовіря, почасти як наслідок старих знайомих большевицьких гасел, козацтво ставиться вороже й до свого старшинства. При всяких переходах на бік большевиків такі козаки завжди стараються заходити і старшин зі собою, як певного роду поруку перед большевиками. Це в свою чергу впливає на старшинство, яке починає боятися козаків, щоби вони не передали його большевикам.

Вищий командний склад, не бачучи змоги боротися з таким явищем, в свою чергу пускає повід й наслідком цього зявилася повна демораліязація армії, яка зі свого боку потягнула за собою розвиток грабіжництва та викликала ще більш вороже відношення населення до нашої армії. Тоді український елемент не мав великого впливу. Всі ви посади розпорядчого характеру займали в більшости не Українці, на низах же були зацадто слабі сили, щоби всю козацьку масу направити в бажаному й потрібному для армії напрямку.

А тут до того всього вийшло на світ ще одно явище, але вже суто українського характеру. Баччуи занепад і остаточний розклад армії, окремі українські патріоти вирішають на власні сили провадити боротьбу з большевиками партизантським способом. Тому починають творитися окремі відділи, загони, ватаги і т. п., які на власну руку ведуть війну. Але спритні люди дуже швидко побачили в цьому користь не тільки для держави, а й особисто для себе й партизантські відділи починають рости, як гриби після дощу. Кожен начальник такого відділу вважає себе, коли не спасителем України, то у всякому разі людиною, котрій ніхто не може наказувати й тому кожен з цих начальників, або, як вони себе називали, „отаманів", починає провадити свою роботу, з ніким не рахуючись, так, як Бог на душу положить.

Притім системи не було ніякої, а тільки ницилася, бодай хоч яка ознака системи в армії. Кожний „отаманчик" уважав своїм правом переманювати людей з армії до себе, не рахуючися з тим, що цим він ослаблює частини; разом з тим не хотів нікому підлягати, і-дучи до бою, коли тільки йому самому захочеться і направляючи головну свою енергію на грабунки та погроми. В скорім часі отаманство розцвіло буйним цвітом і як наслідок, появився потяг до влади. Приклад: Оскілко, Балбачан, тільки найвидатніші з маси подібних. З решітою й уряд побачив у цьому велику небезпеку та вжив рішучих заходів до прикорочення отаманчиків.

От комплекс тих факторів, які складають собою українську армію й були моменти, коли здавалося, що українська армія доживала останні дні. Але само життя починало рятувати нас від смертельної небезпеки. Затяжна війна з большевиками справдила надії українських кол. Селянство побачило практику большевизму й активно запротестувало проти неї.

(Дальше буде).

НОВІ ПРИПОВІДКИ.

Яка сільрада, така й громада.

Не той голова, хто дуже кричить, а той, хто голову має.

Закони добрі, та судді лихі.

Рада радить, а комісар підписує.

Закон для громади, що вжики для коня.

ВАЖНЕ ДЛЯ П. Т. УЧИТЕЛІВ РІДНИХ ШКІЛ!

Кождий учитель Рідної Школи повинен інтересуватися і студіювати методику української мови, а своє знання використувати при навчанню того предмету в школі.

Поручаємо П. Т. Учителям отсі нові підручники методичні:

1. Д. Заклинський: **МЕТОДИКА СТИЛЮ** для всіх шкіл з додатком практичних задач (Методика письменних виробів) ..... 75 ц.
2. М. Матвійчук: **МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК** до навчання перших початків українського письма ..... 75 ц.
3. Д-р Кость Кисілевський: **МЕТОДИКА** правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок, спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учит. звання ..... 60 ц.

Книжки можна замовляти у Своболі:

"SVOBODA"
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ МИ РОЗУМІЄМО, ЩО ТАКЕ ДЕМОКРАТІЯ?

Наша іміграція приїхала до Америки з країв, де ми чули про демократію лише на словах, але не знали її на ділі. Нам здавалося в старому краю, що демократія, це свавільство, мовляв, кожен робить те, що сам хоче й як сам знає. З таким переконанням ми приїхали до Америки й, треба правду сказати, довгенько таки ми все привикали до того, що й в Америці є закони, які треба шанувати, що й тут є влада, якої треба слухати й розпорядки якої треба виконувати, що й тут є свої обовязкові форми суспільного й товариського життя, яких треба придержуватися.

І поволі ми звикли до цього. Багато з наших імігрантів стали примірними громадянами Америки та гарними, спокійними мешканцями її. Коли наш чоловік піде поміж Американців на які збори, на забаву, на нараду, чи вступить до організації там, то він як правило старається бути там примірним, карним членом. Але подивіться на того самого нашого чоловіка, коли він прийде на збори своєї власної української організації, на свою власну забаву, чи знаходиться в товаристві своїх товаришів та кумів. Тут він уже стає зовсім иншим. Він тут не признає жадного авторітету над собою, не признає жадних правил своєї організації, чи своїх зобовязань супроти неї. На зборах захоронується сварливо, не слухає ні голови зборів, ні иншої членів. На всіх нападає, все критикує, ні з чим не погоджується й не признає над собою жадного авторітету.

Коли серед Американців вибрано якого урядника, то так довго ніхто на нього не нападає безпідставно, не робить необоснованих закидів йому, як довго той урядник знаходиться при уряді. Візьмемо приклад з кожної їх політичної, чи якої иншої передвиборчої кампанії. Підчас виборчої кампанії противники нападають своїх противників, хоч, правда, в культурний і чемний спосіб, дорікають один одному, ту роблять закиди, які мають скомпромітувати кандидата серед виборців. А коли противник переміг, то той, що він проти нього найзавзятійшу кампанію, перший старається скласти свої гратуляції на знак того, що він признає його авторітет. Це робиться тому, що **кожен Американець розуміє, що в демократії воля більшости є абсолютна й безумовна. Кожен Американець розуміє, що як довго він стоїть у певній організації,** або живе у певній країні, мусить повинуватися волі більшости, бо в ньому лежить сила й могутність демократії, її організацій та установ. **Хто не признає волі більшости, той не є демократ, а може бути анархістом, або просто людиною нездисциплінованою, людиною шкідливою й небажаною в кожному громадському житті.** Такій людині потрібна міцна уздечка, або добрий кий поставлений над нею влади, бо инакше вона унеможливить кожне організоване, громадське життя. Це добрять большевики, не визнаючи демократії.

Той, хто кричить про свою демократичність, хто говорить, що він ніби боронить прав своєї демократичної організації, а не признає авторітету волі більшости й не кориться їй та все бунтується проти урядників, вибраних на загальних зборах, то такий є не демократ, а анархіст, або просто людина нездисциплінована, людина шкідлива й небажана в кожному громадському житті.

Чим більше хто кричить про свій демократизм, а разом з тим завжди бунтується проти правил своєї власної організації, хто не виконує приписів тієї організації й не кориться волі більшости, у того більше відзивається його внутрішній душевний конфлікт, — його несвідоме бажання вирватися з лабет психольогічного рабства, з якого він ще не звільнився. Лише рабська натура не здібна поважати волі більшости, або установ створених демократією та урядів поставлених нею, бо в цьому вона бачить лише примус свого пана, бачить примус жандарма, чи примус якої иншої автократичної і брутальної влади. Така натура ще сама не звільнена від почуття своєї рабської нижчости, не розуміє, що то значить воля більшости, воля певної організації, створеної на добровільних умовах між добровільними членами. Його душа бореться проти кривд, яких вона зазнала перебуваючи в довшому рабстві, й тому він для своєї сатисфакції сам хоче би стати тим, чим був його пан: самодуром, деспотом, авантурником, бо йому здається, що лише в цьому лежить звільнення з рабства.

Отож, коли ми хочемо, щоби нас дійсно вважали за культурних людей, за людей цивілізованих, що не мають у своїй душі і рабськости ми повинні вчитися, як себе тримати в своїх організаціях, ми повинні перше зрозуміти істоту демократії, коли говоримо про демократизм і хочемо користати з нього. Мусимо гнати від себе все те, що лишилося від нашого довголітнього рабства й скинути нарешті зі себе все те, що показує нас як збунтованих рабів. Це можемо виявити, лише поважаючи свої національні організації й шануючи тих, кого воля демократичної більшости поставила на відповідальних становищах. Хто не шанує цих людей, той у кожному з них вбачає свого пана, а себе вважає рабом.

Іван Гаркавий.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

СЕНАТОРКА ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА, РЕДАКТОРКА ЖІНОЧОГО ЧАСОПИСУ „ЖІНОЧА ДОЛЯ".

Нам здається, що варто б-лоб познайомити як мога найширші круги українського громадянства з працею нашої визначної хосенної працьовниці на ниві народній в Галичині, праця якої є хосенна не лише для її рідного краю, але для цілого українського народу.

Пані Олена Кисілевська з роду Сіменович, членица польського сенату від галицьких Українців, вже від давна працює на ниві народній і з давен-давна мабуть всім Українцям як визначна публіцистка, що частенько забирала голос на шпальтах рідних українських часописів в актуальних народніх справах. Крім цього вона є визначною письменницею, що містила свої літературні праці під різними псевдонімами в „Літературно-Науковому Вістнику", в „Ділі", „Неділі", „Союзі Визволення України", в „Українському Голосі", „Нашій Бесіді", а тепер більшість статей її бачимо в нашому прекрасному жіночому часопису „Жіноча Доля", відповідальною редакторкою та видавцем якого є пані сенаторка Кисілевська.

Багато бачила світа ця, повна енергії та посвяти до праці для свого народа, визначна жінка, і свої спостереження вороти урядників, вибраних на тепер приміное в своїй громадській праці, а свої враження з подорожей художньо описала в цікавих книжечках „Вражіння з дороги", „В гостях", „До комор Довбуша" та иншу.

Та в цій коротенькій інформації не будемо оцінювати нашу визначну працьовницю на користь культурі українського народа як письменицю, а подамо хоч коротенький огляд її громадської праці, що віддає їй вона все своє життя, а в сучасний момент, не дивлячись на тяжку страту свого близького друга, мужа, вона всі сили, весь час присвячує цій праці. Підчас світової війни пані сенаторка, брала активну участь в допомозі нашим ранеиим жовнірам, відвідувала хорих і ранених по лазаретах, писала їм листи до рідних, сама мистувалася з вояками, що були на фронті, посилала їм дарунки, взагалі організувала разом з иншими допомогу, тим, що клали своє життя за визволення нашого народу. Приходиться дивуватись її величезній енергії, її жертвенности, бо пані сенаторка, не тільки вже має досить солідний вік і в її літах людина вже більше відзається особистому життю, але наша вельмишановна громадянка ще в додатку є дуже слабого здоровля, та, як хтоб заглянув до її записної книжочки, то побачив би, що цій великий духом жінці навіть і 24 годин на добу не вистарчає для її громадської праці. Хто знає, що за праця є редагування часопису, то й цієї праці вже булоб досить на одну людину, але редагування (хоч мені й не бажається це підкреслювати) жіночого часопису — це праця, можна сказати, „каторжна", бо в декількох разів складніша, а головно тяжча, перше усього ми, жінки, що співпрацюємо в жіночих часописах, не так добре приправляємо свої праці, щоб вони могли відразу йти на шпальти часопису, по друге, з причини малого накладу теж ми, жінки, винні, бо зле пропагуємо свій часопис, неакуратно переслідуємо передплату й т. п., редакторка не може мати постійних співредакторок по різним відділам в часописі, бо не має можливости оплачувати їх працю на замовлені теми, як це взагалі робиться у чужоземців, тому пані сенаторка частенько примушена сама писати статті на різні актуальні теми, що забирає в неї час, який вона повинна би присвятити відпочинкови. А так, хтоб подивився в ночи до хати нашої працьовниці, то побачив би, що пізно в ночи й рано досвіта працює невтомна робітниця й спить лише 4—5, а вже прийдеться то й 3 год., що ви-

THE ARIZONA MODEL FARMS CORPORATION

ЗАІНКОРПОРОВАНА В СТЕЙТІ АРІЗОНА НА МІЛІОН ДОЛЯРІВ (1,000,000)

ЗА ПІДПЕРТТЄМ І В ПОРОЗУМІННЮ З ПІДПРИЄМСТВОМ SOUTHERN PACIFIC RAILROAD CO.

ВІДДАЄ В ПРОДАЖ ВЗІРЦЕВІ ГОСПОДАРСТВА З 20 І 40 АКРАМИ ЗЕМЛІ.

ХТО З ЧИТАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ ХОЧЕ ПРОВІРИТИ ВСІ ДАНІ, ТОЙ ПРИЙДЕ ДО ЗАКЛЮЧЕННЯ, ЩО СЕ НАЙЛІПШЕ ПІДГОТОВАНИЙ ПЛЯН КОЛЬОНІЗАЦІ І ЧЕРЕЗ ТЕ МАЄ ПЕВНИЙ УСПІХ.

ПРИНАДНІ СТОРОНИ ПРОЄКТУ:

1. Хто йде на оглядини, платить лише 60 дол. за перевіз в обі сторони і приміщене в готелю.

На перевіз не треба нікому платити ніяких грошей, лише продавцеви залізничої карти (агентови) компанії Савтерн Пасифик Рейлровд Компанії (Ticet Agent of the Southern Pacific Railroad Company).

2. Положенне землі: 26 миль від столиці Аризони, міста Фінікс (Phoenix), а 4 милі від зимового урочища, міста Чендлер (Chandler). Сі земельні простори походять від Гудір Роббер енд Таєр Компані (Goodyear Rubber & Tire Company). Компанія Гудір закупила тисячі акрів землі в Аризоні в 1914 році, коли то здержано від світового ринку бавовну з Єгипту. Щоби розвинути продукцію бавовни, компанія Гудір видала тисячі на обробленне великих земельних просторів. Треба було поле вичистити, наводнити і засіяти. Через чотирнайцять літ плеканке бавовни оплачувалося. Але тепер инші краї доставляють бавовну, отже компанія Гудір передала корпорації Аризона Модел Фармс землю на кольонізацію.

3. Земля є вичищена і лежить на території місцевости, де є пречудний парк, є церкви, школи, театр, залізнича стація, инші будівлі та культурні здобутки.

4. Легкі умови набуття господарства: Чоловік з невеликою готівкою, може розпочати господарку зі своєю родиною і доробляться маєтку. Пороблені приготовання зі сторони Аризона Модел Фармс Корп., щоби дати чоловікови поміч при будові господарських будинків, при закупні домашнього скота і птиці та при набуттю господарських машин.

5. Забезпеченне вартости землі. Кольоніст може забезпечити землю перед упадком вартости, так, як обезпечується дім від огню. Колиби земля потаніла, асекураційна компанія відкуповує землю.

6. Зворот впалених грошей: Колиби новий господар не міг дати собі раду з господаркою, компанія продає його фарму, а господареви вертає гроші в першім році.

7. Читачі, заінтересовані справою кольонізації, нехай напишуть до Арізона Модел Фармс Корпорейшен, а коли дістануть блянкети-папери до формального зголошення і їх підпишуть, дістануть дальші потрібні інформації.

8. Клімат найздоровший у світі. Хорі на хахотку, астму, нервові недуги, ревматизм, їдуть до Аризони, там нема докучливих комах, ані насікомих.

З огляду на пречудний клімат Аризона має збір о 30 днів скорше ніж який небудь инший стейт. Тому нікому нема клопоту з продажию продуктів, одначе під застерогою, що чоловік буде плекати те, що йому порадить інструктор наставлений з рамени Southern Pacific Railroad Company і Arizona Model Farms Corporation.

Збутом земельних плодів займається Аризона Модел Фармс Корпорація.

Право власности забезпечене в Phoenix Title & Trust Company.

Вимагається, щоби чоловік, що голоситься, мав хоч 3,500 долярів маєтку, однак не потребує платити на початок більше, як 1,250 долярів, а решту на вигідні сплати.

НАЙБЛИЖИЙ ПОЇЗД З ЛЮДЬМИ, ЩО ШУКАЮТЬ НОВОГО ЖИТЛА, ВИЇДЕ ДНЯ 10-го ВЕРЕСНЯ (СЕПТЕМБРА).

Подорож займе 12 днів, з того 4 дні на оглядане Аризони.

Є богато принадних сторін, про котрі можна богато розписуватися і як хто забажає подрібних інформацій, вишлеться їх кождому сейчас. Можна писати до нашого представника, або прямо до центрального бюра:

ARIZONA MODEL FARMS CORPORATION

711 UNITED STATES BANK BLDG.,
535 FIFTH AVE., NEW YORK CITY

УПРАВИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЛУ
(Для справ української кольонії)
Д-Р СЕМЕН ДЕМИДЧУК
30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.

Польщею, та крім цього зв'язала приятельські звязки й з иншими чеськими жінками, а промовами перед чеським суспільством в обороні Підкарпаття зробила добре враження, прекрасно репрезентуючи українську жінку патріотку, сміло, але чемно й лагідно боронячу свій народ. Навіть в чеських часописах було занотовано, що пані сенаторка Кисілевська є дуже інтелігентна, високо освічена Українка, велика патріотка і що її відвідини є великим кроком для тісніших взємин між чеським та українським жіноцтвом. Шкода, що ми не маємо можливости, тобто коштів, видавати свій жіночий часопис у французській мові, деб можна було приміщати інформації про працю наших видатних жінок, про всі культурні здобутки нашого народа, про наші національні змагання й там ми могліб містити промони наших посолок у соймі й в сенаті, щоб жінки инших народів наочно бачили, як працюють українські жінки, щоб бачили, що українське жіноцтво, розкидане по цілому світі, не стоїть позаду ані в науці, ані в ріжних инших галузях культури; там можнаб було приміщувати інформації про працю Українок в Америці, бо слідкуючи що працю по звітам в „Жіночій Долі", ми бачимо, яка хосенна ця праця для нашої нації. Та пані сенаторка Кисілевська хоч трохи виповнює й що прогалину, бо обмінює (посилає в обмін) свій прекрасний часопис на жіночі часописи инших славянських народів, а тим знайомить їх з працею, українського жіноцтва.

Шкода лише, повторюємо знову, що „Жіноча Доля" має малий наклад, а міжтим цей часопис при добрій волі всіх нас міг би внести світло до кожної української хати. Для цього треба, щоб кожний інтелігентний Українець, щоб кожна інтелігентна Українка, передплачували не тільки для себе, а от як, ми декілька разів читали в „Жіночій Долі", в минулому році брати в Америці передплачували для своїх близьких з краю. Та, на жаль, це здається нам, було дуже мало таких випадків...

Професор **Марія Омельченко.**

Прага.

Фальшиві підпори престолу.

Як інфант мусів Дон Карлос при обіді свого батька стояти. Це нераз тягнулося дуже довго. Раз інфант був уже дуже змучений, а обід тягнувся у нескінченість. Інфант оперся об стіну. Тоика „пруська" стінка не видержала напору й упала, а з нею й інфант. Король Филип на те сказав до сина:

— Коливб ти був стояв, як ялося, булоб тобі нічого не приключилося.

Дон Карльос устав скоро й каже:

— Ця стіна не є нічим иншим, як одною з підпор престолу. Всі вони однаково фальшиві; на ніякій не можна опертись.

Добра господиня.

— Оленцю, чи завважила ти, яка це тверда курка?

— Певно, що так... Якби її були тримали далі, то певно вона несла би була і яйця твердо.

ПОЗИР! УКРАЇНЦІ З САВТ САЙД, ШИКАГО! ПОЗИР!
НЕ ТРАТЬТЕ НАГОДИ ПРИБУТИ НА
ВЕЛИЧАВУ ПРОГУЛЬКУ
ЯКУ УСТРОЮЄ УКР. ШКОЛА ПРИ АТЛ. ДЕМ. СІЧІ В ГЕНДЖ ПАРКУ
У ФОРЕСТ ПРІЗЕРВ ПРИ ВУЛ. 107 І KEANE AVE., В ТАК ЗВАНІМ
LOG CABIN DICT. 4.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО СЕРПНЯ (AUGUST), 1929 РОКУ
ПРОГУЛЬКА ПОЛУЧЕНА З ФЕСТИНОМ.
В програмі вправи: Січові вправи, атл. Січи дітей, перегони і атл. змагання.
Троки виїздяють в год. 9. рано від школи, 55 Rockwell вул.
Запрошується всіх чисельно. Хто прийде не пожалує, за що ручить
Комітет Школи.

ЛІКАР 86 ЛІТ СТАРИЙ УЖИВАЄ И ПРИПИСУЄ НУГА-ТОН.

Найлучше знане средство для слабих, нервових, обезсилених мущин і женщин, Др. Б. Б. Крайфорд 86 літ і практикує медицину через 60 літ. Він має чудову славу за лічення слабих і роблення ослаблених мущини, сильними й кремезними. Через багато літ цей поважний й високо успішний лікар приписує і продає Нуга-Тоне з чудовими наслідками. Він каже: „Нуга-Тоне доказався бути добрим, певним ліком, що я ніколи не вагаюся записувати його в случаю недуг жолудка печінки, кидоє або нирок, болю голови, нудности, жовчевости, болю кришей, ревматичних або невралічних болів, хронічного запору, білої крови, повільного вуздіння, утрати апетиту, браку сили й енергії, слабих, подразнених нервів, мущикарної немочи або загального обезсилення, і я беру його самий з дуже приємними наслідками. Я поручаю Нуга-Тоне кожній слабій, хорошій, обезсиленій особі в голові, якщо його уживання на маячію або загальне ослабленне наслідком неї осаблюючої хороби".

Це средство є зложене з найлучших ліків звісних мущин на роблення червоної, здоровля дающої кров, міцних, постійних нервів, сильних мущуздів і крінких життєвих органів. Він також містить ліки, які збільшують апетит і полагають траваленню, накладають дороже тіло на худі, ослаблені тіла, зміцнюють слабі нирки, побуджують повільну печінку, перемагають запір і усувають його лихий вплив.

Нуга-Тоне є чудовою медициною для удержання доброго здоровля й охорони тіла від слабости. Воно є дивним, як скоро Нуга-Тоне поміпує здоровля й збільше силу в старих людях, цих в середним віці й мущин і женщин в молодших літах, які є слабі й обезсилені. Дістаньте фляшку Нуга-Тоне від вашого аптикаря.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх членів, що мітинг відбудеться в суботу, 17-го серпня, в годині 7-ій вечером, в домі Тов. Горожан, 847 North Franklin St. Проситься усіх членів прибути на сей мітинг, бо є справи до полагодження. — Ілько Савчин, секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє членів, що мітинг відбудеться 18 серпня, точно в годині 3-тій пополудни, на гали парохіяльній. На сей мітинг кождий член має явитися, бо є важні справи до полагодження. Кождий член має вирівнати свої заległости, бо в противнім разі буде суспендований. — Петро Малборський, секр.

В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ ПРАВДА

А чи Ви вже подумали, щоби купити свій власний дім та дати своїм дітям гарне і здорове мешкання?

Чи Ви дальше будете платити ренти чужим, — а відтак на старі літа останетесь без захисту?

Для Вас і Вашої родини можу продати найкращі доми в Асторії і околиці після цін теперішнього часу.

Зайдіть оглянути і переконайтесь. — Порада даром.

МИХАЙЛО ГАЛАН
LICENSED BROKER
31-86 — 4th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Tel. RAVENSWOOD 2574.

ХОРІ МУЖЧИНИ І ЖЕНЩИНИ!

ЛІЧЕНІ НОВИМИ МЕТОДАМИ
ОСТРІ І ХРОНІЧНІ ХОРОБИ
(Скорі і певні результати)

Порадьтеся Dr. ZINS-а сей час, коли терпите на: Скірні, Кровні і Нервові Хороби, Катарові і Хронічні Одшрс, Загальне Ослабленя, Нервове вичерпанне, Болі голови, Умову депресію і Заворотн, Побільшені Гланде, Хороби Легких і Бронхітів, Носові, Горлові і Астматичні недомагання, Жолудкові і кишкові Хороби, Ревматизм, Сціятика, Лумбаго і Невральгя. Коли ви хорі, я можу помочи вам. Оглядаю кождого пацієнта особисто і довірочно. 112—

(СПЕЦІЯЛЬНО НИЗЬКІ ЦІНИ)
Лабораторичні тести, єгзаминація крови, X-Rays
БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
между 4-ою Евнею і Irving Pl.
ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечером; в неділі від 9-тої рано до 4-тої пополудни.

НОВЕ ПРАВО ІМІГРАЦІЙНЕ

Чи ви в горожанином Америки, чи ні — спровадимо до Америки Вашу жену і дітей, котрі числять низше 21 літ, а старших і рільників на фармах.

Богато людей прийхало но отриманню від нас ДОКУМЕНТІВ і КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ.

Проте хто має:

1) Спровадити кого з родинного або з інших країв, як КАНАДИ і ін., або хоче виїхати на виглядні КОРАБЛЯХ до краю і вернути до АМЕРИКИ без КЛОПОТУ, чи я горожанином, чи ні;

2) Вислати гроші до краю тій, якби без жадних доплат були доручені адресатови в ДОЛЯРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ — або

3) Полагодити якунебудь КРАЄВУ СПРАВУ, купити або продати шматок в краю або в Америці — виробити КОНТРАКТИ, ПОВНОВИДАСТИ, СКРИПТИ ДОВІЖНІ і т. ін.; — нехай з повним довірєм удається устно або листовно до знаної від звиш 20 літ правдиво УКРАЇНСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ: 22—

T. J. HRYCEY & CO.

NOTARY PUBLIC, REAL ESTATE, FIRE INSURANCE, STEAMSHIP TICKETS AND AMERICAN EXPRESS AGENCY,
329 SO. FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.
TELEPHONE: LOMBARD — 25-93.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ
СВЯТОГО ОТЦЯ МИХАЙЛА
предкладає свої лікарства на слідуючі слабости:

РОСТИТЕЛЬ ВОЛОСЯ Д-ра КЛАРА
Гарантуємо, що вишить порідлі, застановить випадання волосся і обновить новий ріст волосся на лисині. Пробна бутелька $3.00.

МАСТЬ на егзиму, лишаї і прищі на тілі. Пачка $2.00.

КРЕМ І МИЛО ДЛЯ КРАСИ ЛИЦЯ
від прищів, угрів, веснянок, морщин і слідів вісни. В пару днях лице молоде, чисте і гарне в женщин і мущин. Ціна $1.25.

КРАСКА НА СИВЕ ВОЛОССЯ
всіх кольорів. Нешкідливий. Бут. $3.00.

УСУНЕННЄ ВОЛОСЯ. Без бритви усуває волосся сейчас. Нешкідливий і чисто у мущин і женщин. $1.00.

СКЛАД ЛІЧНИЧОГО ЗІЛЛЯ І КОРІННЯ для женщин і мущин на внутрішні слабости та перестуд, жолудок і нечисту кров. Пачка $2.

ПІГУЛКИ НА СОЛІТЕРА І ГЛИСТИ, (їх признаки) брак апетиту, тягість у грудях, нахил на вомітн. Ціна $5.00.

РЕВМАТИЗМ. Натирання ревматизму, ломання тіла, рук, ніг і крижей. Бутелька $2.00.

БАЛЬЗАМ НА КАТАР ЖОЛУДКА, гази, здуття, регулює і чистить жолудок. Бутелька $2.00

БАЛЬЗАМ ТОНІК, чистить і будує кров, дає силу і апетит. Бут. $2.00

БАЛЬЗАМ НА КАШЕЛЬ, простуду, хрипку і задух. Бут. $2.00

Кромі наведених лікарств, приготовляємо лікарства на різні другі слабости для мущин, женщин і дітий. Пришліть гроші на лікарство, яке хочете, а ми сейчас вишлемо його. ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОГ НОВИХ ЛІКАРСТВ БЕЗПЛАТНО. Пишіть ясно за вашу слабість. Лікарства посилаємо всюди. Гроші і письма адресуйте: 256—

ST. MICHAEL MEDECINE CO.
BOX 797. Dept. S. W., CHICAGO, ILL.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ НАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦЬТВ.

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

РАДЯНСЬКІ УРЯДИ.

Чорнобильському райпарткомові ніколи було підготуватись до чистки.

У Райпарткомі й будинку спілок старанно підшили до справи всі інструкції про готування до чистки партії та радапарату. Кабінетним порядком скликали збори, „обмінялися думками", і на цьому заспокоїлись.

До Чорнобиля прибула партгрітійка, під головуванням тов. Баркана. Вивісили оголошення. З 10 вантажників чорнобильської пристані, тільки один „десь то чув, що буде якась чистка". Але навіщо, коли, кого чиститимуть, — він не знає. А інших 9 казали так само, як і їхній профуповноважений, тов. Божок:

— Уперше чую.

Надіслали по кілька оголошень усім 25 сільрадам Чорнобильського району. Надійшли „прохання":

— Скасувати штраф.

— Звільнити від фінподатку.

— Повернути шматок садиби, що її відрізали під лікарню, яку наново будують.

— Кажуть люди, що ви цукор даєте, — звернулась до нас бабуся, в якої ми спинились на кватирі, — то може й мені дасте, бо ягода стигне, а цукор дорогий.

І тільки днів зо три тому одержали поштою (чомусь із штампом київського вокзалу) першу анонімну заяву, що якийсь член партії „крав поліотно"...

На засіданні Райпарткому комісія вислухала доповідь секретаря РПК про стан організації.

— Чорнобильський район дуже бідний; оподатковують його тільки на 40,000 карб. Правда, така бідність не пошкодила йому пропити 46,000 карб. за останні 3 місяці (це без самогону). У районі є 8.197 окремих господарств, із них щось із 30 відс. не мають робочої худоби.

Є одна комуна, 5 сільськогосподарських артілів, 7 товариств СОЗ, 4 машинотрактористів, а всього колгоспи й комуна мають 2.627 гектарів землі.

Чорнобильський РПК обертає 4 осередки, із загальним числом членів і кандидатів партії 78 душ.

Серед окремих членів та кандидатів партії помітні й негативні явища, пияцтво, недисциплінованість, примиреність до правого ухилу, але правого ухилу в нас немає — закінчив свою доповідь секретар Райпарткому.

Після інформації про здійдання й порядок чистки на засіданні районного партійного комітету заєувалось, що не тільки маса не заєувала собі цієї справи, але, здебільшого, й члени РПК не зовсім обізнані були з завданням генеральної перевірки — чистки партії й радапарату.

— „Усім ніколи".

На наради прикріплених до сіл комісія найбільше загострила свою увагу на підготовці до чистки. На села виїхало 25 душ, прикріплених і 2 члени комісії. Між іншим, невідомо поки що, з якої причини оголошень, що їх надіслала комісія кілька день тому, по селах не було.

Чистка лав партії не обминула й перевіртрійки (хоч її, як і всі трійки, чистили в Києві). Почали надходити заяви на члена трійки Гарцмана, що „він родич великих чорнобильських спекулянтів і має звязки з ними".

— Якби то він був тільки родич, то це ще половина лиха, Гарцман і до мене (автора цієї замітки) особисто кілька разів звертався, прохаючи виступити через газету в оборону його родича, спекулянта Злобинського, що ніби то його кривдить фінінспектор.

Коли довідався про це голова комісії тов. Баркан, то він зразу дав Гарцманові пакета, запечатаного сургучною печаткою, й відправив його до Києва. Чистити комуністичні лави Гарцманові після цього вже не доведеться, а його самого треба вдруге почистити.

Другого дня, після того, як одправили Гарцмана до Києва, комісія одержала з ОКК телеграму, що замість Гарцмана виїздить член трійки тов. Григорев.

Зразу заяви комісії мали особистий характер, але після того, як комісія чимало попрацювала, розясняючи суть чистки, почали надходити серіозні заяви і в комісії почалась ділова робота. Надходили отакі заяви:

— Мій брат бере хабарі й мріє про два урядовницькі гербн, що їх зняла з нього революція. В обставинах диктатури пролетаріяту повідомляю комісію чистки про свойого брата. Це, правда, варто було й давно зробити, але в чорнобильських обставинах не було можливости для цього...

Із 60 заяв чимало мали такий серіозний характер, що на доломогу комісії ОкрКК виряджена двох партійних слідчих. Комісія береться безпосередньо перевіряти й чистити сільські осередки.

Павло Урицький.

(„Пролетарська Правда", Київ).

Dr. A. L. CESAR
спеціяліст у всіх горобах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 10—12 і 6—8
127 EAST 84th STREET, между Park і Lexington Aves.
NEW YORK, N. Y.
В неділі замкнено.

DR. M. SMITH
перенїс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET,
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

ЛІКАРСТВО ЩО НІКОЛИ НЕ РОЗЧАРОВУЄ

"Нові і Удосконені Gold Medal Haarlem Oil Капсулькн", славний лік на недомагання нирок, печінки, міхура і кишок. Легке і приємне. В них є цілющі приямети, що стяли популярними ще з року 1696. Вам треба зівільнити своє тіло з отруї. Треба скріпити організм і вдіяти його здатним. В кожній аптиці в 3 величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожній пудельку.

З НАУКИ І ТЕХНІКИ.

ВИНАХОДИ І ЗНАННЯ СТАРИННИХ НАРОДІВ.

Технічне та хемічне знання старинних народів було багато значніше, як звичайно думають. У розкопках у місцевости Пильос (в Греції) найшли гарні сині патосові скла і фаянси. Виходить з того, що і **фабрикація скла і фарбарство** звісні були вже около половини другого тисячеліття перед Хр. Також давно знане було **посріблювання**, коли в одній могилі (менше-більше з 2500-го року перед Хр.) найшли глиняну посудину, покриту вчасти верствою срібла. Тому яких 90 літ опатентували винахід інжинира Нелсона, що впроваджує до високих печей огрітий воздух. Отже з розкопок у Тель ель Гесні (в південній Палестині) довідуємося, що тамошні мешканці вже около 1400-го року перед Хр. при виробі заліза уживали приладу, яким огрівали воздух, заки впровадили його до печі.

Рухомі черенки, яких применення в друкарстві винайдено щойно в XV. столітті, знані були вже в давну давнину. При відкопуванні королівської палати в Файтосі (на острові Крета) найшли велику плиту з теракоти, покриту з обох боків гієрогліфами. Як близше приглянулися, виявилося, що той напис складається з 240 віршів, а вписано його у невипалену ще плиту при помочі рухомих черенок. Близькими друкарської штуки були також Римляне. З Квінтіліяна знаємо, що при науці читання послугувалися рухомими буквами. Ціцеро (в творі De natura deorum II. 37) уживає звороту, що як годі подумати, щоби світ повстав із припадкової сполуки атомів, так теж годі думати, щоби Річники Еннія могли повстати з висипаних на купу металевих букв. Отже тоді вже знали металеві черенки!

Штучне висиджування курят мали вже старинні **Єгиптяне.** Вони клали яйця до глиняних комірок, огрівали при помочі великих цегляних і впущених у землю печей. Отоплювали печі що дня три-чотири години. Яйця уложені були на соломі, а обертали їх що шість годин. Як минуло десять днів, оглядали яйця, зіпсуті викидали, а добрі переносили до вищої температури. Пише про те **Арістотель (Historia animarum,** VI, 2, 3) і **Діодор** (I. 74).

Крах на біржі, то позірно цілком новочасне явище. Але лише позірно! Вже за часів Птолемея в Єгипті приключився там зовсім правильний крах на **мідяному** базарі. Відношення срібла до золота 1:15½ було в прибличенні вже тому чотири тисячі літ, а значнійше змінилося щойно наслідком великої знижки вартости срібла за останні десять літ. Одначе справа вартости міди представляється зовсім инакше. В початках птолемеївських часів відношення вартости срібла до міди виносило 120:1, але після небагато десяток літ впала нараз вартість міди до одної третьої части своєї первісної висоти.

Декаденція і наркання, що були такі модні в другій половині минулого століття, мали свій правзір уже в дуже давних часах. Отець Церкви Кипріян у листі до Деметріяна нарікає, що світ стається щораз гірший, тай додає: „старців бачимо серед хлопців; волосся випадає, заки ще ктеАрістотель,учепли життя не кінчиться старість лише зачинається від неї".

Спіритизм і гіпнотизм також не були чужі старинним народам. У **Греків і Римлян** стрічаємо кружляючі столики, котрими послугувалися головно для ворожби. Було це навіть причиною голосно процесу за чари в часах Валенса (†378). Св. Августин знав уже також відгадування думок. **(Contra Acad II. 17).**

Автомобі й автомати, то винаходи наших часів, а таки згадують ті винаходи вже римські класики. Так прим. із життєпису римського письменника Апулея (автора „Метаморфоз або Золотий осел") довідуємося, що він був в Олександрії, де з автоматів за вкиненням монети вискакувало солодке тісточко, ба! були там вози, що самі їхали, порушувані якоюсь таємничою силою.

—o—

Часом обірве й адвокат.

Весела оця пригода приключилась у суді в місцевости Буєр у Вестфалії (в Німеччині). Велась цивільна розправа, а як свідок станув на розправі муляр. Оборонець позиваючої сторони спитав свідка:

— Чи не були ви вже коли у вязниці?

Коли запитаний відповів голосно „Так!", адвокат став говорити патетично:

— Бачите, мої панове судді, такими свідками послугується противник проти мого кліента!

Тоді председник звернувся до свідка з питанням:

— Чомуж ви були у вязниці?

На те муляр:

— Я мусів побізнити наново одну келію, в якій мали посадити адвоката за те, що обманив своїх клієнтів.

Пояснення це викликало в „противної партії" невмовкаючий сміх, до якого вкінці прилучився і суддя, а не міг здержатися від нього й сам адвокат.

PAINFUL CORNS
Loosen—Lift Out

A little known Japanese herb, the discovery of an eminent German scientist (Dr. Stickel) instantly soothes the corn, callous or wart, then loosens it so that shortly you can lift it right out. This new discovery called "Corn Fly" excites the white blood corpuscles to action and granulates the corn at its root so that it drops out and leaves no trace of scar or soreness.

You will also find "Corn Fly Foot Bath Powder" a boon for sore, tired or perspiring feet.

"Corn Fly" for corns, 35c. "Corn Fly Foot Bath Powder" 25c, and "Corn Fly Bunion Remedy" 50c, (all three—$1.10 value—for $1.00), are sold under a positive money-back guarantee by Hi-Gene Co., Newark, N. J., or local druggist.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТРЕБА ГРОШЕЙ!
Продамо дешево 7 лотів в купі з корпером на Лонг Айленд, 10 м. з Ню Йорку, добрі для малого контрактора; може поставити 3 доми; є вода, газ і електрика. Голосіться за адресу: 183-92
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ТРЕБА УЧИТЕЛЯ. Українська Громада при 23-ій і Бравн ул. у Филаделфії пошукує фахового учителя до ведення вечірної триклясової Народної Школи, рівнож управительня представлень, концертів і т. п. через цілий сезон. Кандидат мусить вказатися відповідним свідоцтвом свого знання. Широке поле до пошуку. Шкільна сесія як і сама до представлень досить відповідні. Платня учителя після умови. Інтересовані звернуться особисто або листовно на адресу: 188-9
UKRAINIAN LEAGUE,
N. W. corner 23rd and Brown Streets,
Philadelphia, Pa.

ВИШИВАНІ СОРОЧКИ! Продамо 12 сорочок і підтрушків жіночих, дуже гарно вишиваді по питках на крайному полотні. Ціна після взору. 50 сукоиних жупанів жіночих, гарно вишиваді, по $5.00 штука. Посилайте замовлення на адресу: 183-92
UKRAINIAN BAZAR,
170 East 4th Street, New York, N. Y.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Виложичне проміші на 1, 2 і 3 моргечі. Шери продаються: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до котрогобудь з нижнизух урядників: Т. Лисак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Брудер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касієр, 600 High St., Newark, N. J.

ВИ БУДЕТЕ ВДОВОЛЕНІ, КОЛИ купите в нас найновійше ВІКТОР Рекорд або ГРАМОФОН, котрими можемо на складі ще богато инших виробів. Приходіть або пишіть до Українського Базару. 174-
J. WYSOCHANSKY
BOOK & MUSIC STORE
47 Beacon Street, Newark, N. J.

НОВІ ПІДРУЧНИКИ ДО ПРЕДСТАВЛЕНЬ.
Судний день, в 1. дії ..... 20 ц.
Де Бога нема, в 1. дії ..... 15 ц.
Берко, в 4. діях ..... 30 ц.
Одружіння, в 3. діях ..... 35 ц.
Мамона, в 5. діях ..... 40 ц.
Де воля, там правда і доля, в 4 діях ..... 40 ц.
Шалена молодичка, в 3. діях ... 30 ц.
Замотана справа, в 1. дії ..... 15 ц.
Мовчи язичку, в 1. дії ..... 15 ц.
Замовляйте на адресу: 188-9
ROBITNYCHA KNYHARNIA,
Sation D, Box 182, New York, N. Y.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах; займається переправлянєм абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переправляє спадкові справи; полагоджує старокрасні, патентові і прочі справи. 191—

ПРОДАЄ ДОМИ
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. PESOLOWICH & N. KOBRZISTY,
EXCHANGE REALTY CO.,
61 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.
Перевозимо меблі, пяна, в Ню Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнижших цінах. Голоситься або хлнчте: 107—
M. ZORAWICK
138 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Tel. Stuyvesant 7950.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ
похоронне заведення в Шікаго отворив Іван Оленець. Обслуга точна і дуже уміркованої ціни. 140—
JOHN OLENEC,
2245 W. Huron Street, Chicago, Ill.
Тел. офіцу: West 2056 Тел. домашній: Nevada 8585

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФИСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄМСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Raising the Family— He could understand what the sixty-five cents were for but...